

Wandeling 22

Dommel en Keersop (4,1 of 5,3 of 6,2 of 9,8 km)

De natuur is dit jaar vroeg. Bij de start van de wandeling ligt er een groen waas over het landschap. Dit komt vooral door de uitlopende wilgen. Op het terreintje achter de Volmolen staat een hele rij. Doorzicht, zijzicht, onderaanzicht, boeiend.

Vanaf de start, de brug over en richting Waalre lopen. Even achterom kijken, nu is het frêle groen tegen een donkere achtergrond. Links perenbloesem; romig, loop het erf op om die kleine bruine puntjes in het hart van de bloemetjes te zien. Bij wandelknooppunt 72 rechtsaf naar Loon.

Een hele rij wilgen

Als de verharde weg linksom gaat, was het in 2014 de bedoeling om rechtsaf te gaan en vanaf daar een weg te zoeken langs de Dommel en te genieten van de natuur aldaar. Toen lukte dat.

De Volmolen. Al in 1350 wordt melding gemaakt van een watermolen aan de Dommel op deze plaats, eigendom van de abdij van Echternach. Opmerkelijk: Willibrord (uit Echternach) stichtte al in 730 een kerkje in Waalre en na meer dan 600 jaar zijn er kennelijk nog steeds banden met het klooster!

Heel lang was de molen hier een 'dubbele molen', aan de Waalrese kant voor koren, aan de Riethovense kant voor olie. Na 1792 wordt het geheel omgebouwd tot een zogenaamde volmolen; vollen is het vervilten van wollen weefsels door die te walsen of te kneden. Deze functie is lang blijven bestaan. In de meidagen van 1940 werd de molen echter ernstig beschadigd bij het opblazen van de brug over de Dommel, en in 1992 leidde een storm tot vrijwel compleet verval. Met de herbouw werd begonnen in 1992; vanaf 2000 wordt de molen gebruikt voor productie van elektriciteit.

Perenboom

In 2020 kan dat helaas niet meer: een groot gedeelte van het gebied langs de Dommel is nu een dierenrustgebied. Dit betekent, dat het niet meer toegankelijk is voor wandelaars. Daarom vervolgen we onze weg rechtdoor de Hollandsestraat in. Open land, geen bebouwing, een begroeide coulisse aan de horizon. Er kan weinig van genoten worden: de weg vereist onze aandacht, want ze zit vol gaten. Op de kruising rechtsaf om toch wat meer richting de Dommel te gaan. Na enkele kronkels komen we bij knooppunt 44 (*).

Voor de 4,1 km route gaat u hier rechtsaf door het klaphek. Volg verder de beschrijving in het afstandenoverzicht.

Rechtdoor, linksom, rechtsom en naar knooppunt 73 of – zoals ik liever zeg – het aanrakingspunt met wandeling 13. Weerzien met de restanten van het kasteel van Waalre. Nu niet terug maar rechtdoor de Dommel over. Bij de verbreding van de weg rechtsaf (**) het laarzenpad op. Links weiland, rechts eiken en berken en aan het begin van dit pad enkele grove den-nen. Al de hele ochtend fluiten de vogels, het gaat maar door, ook hier. Er blijkt een hele verzameling winterkoninkjes neergestreken. Vrolijk gekwetter begeleidt mij naar de bank waar de Dommel en de Keersop samenvloeien. Vanaf de bank is er een mooi uitzicht op de dierenrustgebied. Een ruig gebied omzoomd door hak-houtpercelen. Bijzonder mooi; zo moeten de 'grazige weiden en waat'ren der rust' waar de psalmist het over heeft er uit zien. Gras, wilgen en elzen wisselen elkaar af.

** Voor de 6,2 km route gaat u hier rechtdoor; weer aansluiten op de route bij de sportvelden rechtdoor, en op de Keersopperdreef rechtsaf naar knooppunt 71 terug.

Deze bank is hier in 2012 neergezet op instigatie van Hans Kloosterboer toen

Vertrekpunt: de Volmolen aan de Dommel (vanuit Waalre over de Molenstraat richting Veldhoven)

Parkeren: parkeerterrein bij de molen

Openbaar vervoer: Lijn 18 vanaf Eindhoven Station. Uitstappen bij halte Broekhovenseweg / Keersopperdreef; Vandaar teruglopen naar de weg Veldhoven – Waalre en rechtsaf (richting Waalre) naar de Volmolen.

De totale wandeling is 9,8 km (GPS-spoor: PVGE 22d).

Voor een korte wandeling (4,1 km GPS-spoor: PVG 22a) bij het in de tekst aangegeven punt (*) rechtsaf door het klaphek te gaan. Volg het pad en neem de hoge brug over de Dommel naar het vlonder pad. Ga verder langs de Dommel tot de beroemde bank (zie tekst). Ga rechts de brug over, door het klaphek en steek de weide over. Weer door een klaphek en dan rechts naar wandelknooppunt 71.

Verkorting van de wandeling tot 5,3 km (GPS-spoor: PVGE 22b) kan door bij de beroemde bank aan te sluiten bij de 4,1 km wandeling.

Verkorting van de wandeling tot 6,2 km (GPS-spoor: PVGE 22c) is mogelijk door bij Dommelen (**) direct naar de Loonderweg en de brug over de Keersop te gaan. Bij de Keersopperdreef rechts naar wandelknooppunt 71.

Winterkoninkjes zijn kleine (8 - 10 cm) wat gedrongen vogeltjes. Ze zijn gemakkelijk herkenbaar aan hun opgewipte staart. Het beestje heeft een witte onderbuik; het verenpakket is zandbruin. Voor een vogeltje van dit formaat maakt het winterkoninkje een krachtig en helder geluid met soms mooie vibrerende trillers. Vooral na een zachte winter is dit geluid op veel plaatsen te horen. (De vogel is helemaal niet zo 'winterbestendig' als de naam suggereert; bij strenge vorst sterven

ze massaal.)

In het voorjaar bouwen mannetjes meerdere nesten, alleen in ruwbouw. Pas als er een vrouwtje gevonden is wordt één nest afgebouwd. Soms wordt geprobeerd om ook nog kandidaten voor een van de andere nesten te vinden. Het schijnt echter dat dit soort pogingen niet vaak succesvol is.

hij de Casimirprijs kreeg van de Brabantse Milieufederatie voor zijn vrijwilligersactiviteiten op het gebied van natuurbeheer en natuurbehoud.

Vanaf deze bank zie ik dat ongeveer tien meter hiervandaan een boom half over de Keersop is gevallen. Met behulp van wat stammetjes van omgezaagde bomen construeer ik in 2014 een opstapje naar de stam. Proefondervindelijk stel ik vast dat dit voldoende is om redelijk comfortabel naar de overkant te komen. Een grappige mogelijkheid om de wandeling te bekorten, maar het is toch een actie in de categorie 'de geitehoorns van Svolvaer'. (Dat zijn twee uitstulpingen aan een berg op de Lofoten in Noorwegen, je kunt van de ene naar de andere springen over een ravijn). Waarmee ik maar wil zeggen: niet aanbevolen, en als je het ondanks alles echt wilt, dan volledig op eigen risico. In 2020 is dit risico tot nul gereduceerd: er ligt gewoon een stalen brug naast de boom. Die heeft dan ook geleid tot de 5,3 km variant: ga er over en volg de beschrijving in het afstandenoverzicht.

Gewoon verder langs de Keersop derhalve, rechtsom, linksom en weer rechts bij de populierenlaan. Als het pad weer ombuigt een kleine excursie rechtdoor naar het gebied waar de Keersop meandert. Een mooi moerassig gebied; in dit jaargetijde zijn ook diverse groepen bloeiende bosanemonen op de wat hogere plaatsen. In de verbreding van de Keersop moet de beekprik zich thuis voelen.

Terug naar het hoofdpad, rechtsom, nu het omgekeerde beeld van de heenweg: 'het is hetzelfde maar het ziet er toch anders uit'. Aan het einde van het pad rechtsaf de Loonderweg op.

De Keersoppermolen blijkt afgebroken; er resten een vistrap, wat aardige gedichtjes en enkele molenstenen. Ook de Keersopperdreef oversteken, nog steeds rechtdoor. Hier ziet de wereld er anders uit. Hoge Corsicaanse dennen gevolgd door grove dennen. Rechtsaf, links en weer rechts naar een eikenlaan door het bouwland; dit ontginningsgebied heet 'de Takkers'. Rechtsaf (deze zandweg heet

Pinksterbloem

Zomaar ergens: cipreswolfsmelk

De Keersop is een zijbeek van de Dommel die vlak bij Lommel ontspringt. Luijksgestel, Bergeijk en Westerhoven liggen allemaal ten noorden ervan, Dommelen ten oosten. De watermolen in het gehucht Keersop was eigendom van de heren van Waalre. Het was een 'dwangmolen'; boeren in de omgeving waren verplicht om hier hun koren te laten malen. In 1937 heeft het waterschap de molen gekocht om het daaraan verbonden stuwrecht in handen te krijgen. Daaropvolgende eigenaren wilden er een horecabedrijf beginnen; dat ging echter niet door. Toen brandde de zaak af en nu resten alleen enkele molenstenen.

In de Keersop leeft een grote populatie van de beekprik, een bedreigde soort. Deze leeft eerst als larve in het slib, gedurende drie tot zes jaar. Na de transformatie tot vis zwemt de beekprik naar zanderige plaatsen om daar te paaien. Omdat de vis geen spijsverteringssysteem heeft en dus niet eet, sterft hij spoedig daarna. De Keersop heeft de ideale habitat voor deze soort: zuiver water en een combinatie van slibachtige en zanderige plaatsen. Omdat de bloei beekprik zo zeldzaam is werden bij het natuurherstel van de Keersop hele populaties tijdelijk verplaatst!

nu ook De Takkers) en plotseling worden de inlandse eiken Amerikaanse eiken.

Tref in het zand een eenzame cipreswolfsmelk aan. Wat doe je hier? – die vraag is echter wederzijds. Aan het einde van De Takkers scheiden zich de wegen; de asfaltweg links/noordwest gaat direct terug naar de bushalte, de zandweg links/noordoost gaat terug naar het startpunt (wandelknooppunt 71). Deze laatste weg heeft als bijzondere eigenschap dat de oorspronkelijke heide zich in de wegberm heeft weten te handhaven.

Rechts aan het einde van het weiland is de 'oversteekboom' over de Keersop te zien. Het weggetje gaat even links en dan rechts. Hier was het vermoedelijk ooit een dijk in het moeras. Inmiddels is er verlandings opgetreden en grijpen elzen en wilgen hun kans. Bij de achterkant van de camping is eerst de Dommel nog even te zien. Zigzaggend door de caravans naar de voorkant, het startpunt. De keuze is nu of gaan zwemmen in de Dommel of een versnapering in het café. Gelet op het jaargetijde besluit ik tot het laatste.

Ab Stevels / Cor Luijks

Een strook oude heide

